

Идентифициране на специфични модели на потребление и тенденции при генерирането на отпадъци на територията на Община Ветово

доклад от количествено проучване

март-април 2022 г

Съдържание

I. Контекст на проучването	3
II. Характеристики на проучването и структура на извадката	3
III. Основни изводи и препоръки	4
IV. Подробен анализ на резултатите	7
4.1. Удовлетвореност от управлението на процеса по сметосъбиране и сметоизвозване в общината	7
4.2. Практики за разделно изхвърляне на отпадъци от пластмаса, метал, хартия и стъкло ..	9
4.3. Информираност и практики за изхвърляне на други видове отпадъци, различни от битовите	11
4.4. Гражданска активност: нагласи и реакции в случаи на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци	16
4.5. Нагласи за ползване на новите услуги, предвидени по проекта	17
4.6. Предпочитани и ползвани информационни канали във връзка с реда и възможностите за сметосъбиране и сметоизвозване	18

I. Контекст на проучването

Настоящото проучване е проведено от социологическа агенция „Алфа Рискърч“ по поръчка на Община Русе като част от проект BGENVIRONMENT-3.002-0005-C02 „Мерки за подобряване управлението на отпадъците в общините Русе, Тутракан, Сливо поле и Ветово, финансиран по програма „Опазване на околната среда и климатични промени“ на ФМ на ЕИП. Целта на проекта е да съдейства за подобряване управлението на отпадъците и използването им като ресурс чрез реализиране на 4 общински схеми за разделно събиране и рециклиране на отпадъците в изброените общини. Като част от поставените цели и задачи по проекта се реализира социологическо проучване за идентифициране на специфични модели на потребление и тенденции при генериране на отпадъци на територията на общините Русе, Тутракан, Сливо поле и Ветово. Предвид дългосрочната цел на планираните политики и мерки във връзка с проекта, а именно намаляване количеството на генерираните отпадъци, е от изключително значение да се познават навиците и практиките на гражданите във връзка с изхвърлянето на отпадъци. За набирането на тази информация агенция „Алфа Рискърч“ разработи инструментариум за провеждане на количествено анкетно проучване, реализира проучването на терен във всяка от четирите общини и представи подробен анализ на резултатите, включително препоръки във връзка с изпълнението на проекта. В настоящия аналитичен доклад са представени резултатите от проучването, проведено на територията на община Ветово.

II. Характеристики на проучването и структура на извадката

Реализирано от:	Алфа Рискърч ООД
Възложител:	Община Русе
Период на провеждане:	18 февруари – 06 март 2022 г.
Представителност:	За пълнолетното население на община Ветово
Обем на извадката:	121 ефективни интервюта
Метод на формиране на извадката:	Извадка, стратифицирана по тип населено място и подбор на респондентите по квота, базирана на основни социално-демографски характеристики (пол, възраст и образование)
Метод на набиране на информацията:	Пряко стандартизирано интервю по домовете на интервюираните лица чрез таблети

Демографски характеристики (%)					
Населено място:	гр. Ветово	33.9	Пол:	Мъж	47.9
	гр. Глоджево	24.8		Жена	52.1
	гр. Сеново	16.5	Образование:	Висше	5.8
	с. Смирненски	24.8		Средно	36.4
Възраст:	18-30 г.	21.5		Основно	57.9
	31-40 г.	10.7	Етническа принадлежност:	Българска	17.4
	41-50 г.	16.5		Турска	58.7
	51-60 г.	21.5		Ромска	22.3
	61+ г.	29.8		Друга	1.7
Вие живеете в:	Къща	100%			

III. Основни изводи и препоръки

Проведеното представително проучване в община Ветово потвърждава, че реализацията на проекта има съществен потенциал да допринесе за подобрене на управлението на отпадъците. Същевременно, пред местните власти се очертават редица предизвикателства по отношение на моделите на поведение на домакинствата при генериране на отпадъци и нагласите им към процесите на сметосъбиране. **Сред тях особено важно е създаването на базово разбиране защо е необходимо да се изхвърля регламентирано и разделно. Прилаганите към настоящия момент модели по-скоро дават индикации, че повечето жители не осъзнават изобщо като проблем изхвърлянето на отпадъци по нерегламентиран начин, още по-малко – необходимостта от разделно изхвърляне.** В този смисъл, от ключово значение е гражданите първо да осъзнаят, че това е проблем – от гледна точка на влияние върху околната среда, оскъпяване за самите тях и т.н., за да могат постепенно да променят и навиците си на изхвърляне на отпадъци.

В общ план резултатите от изследването потвърждават необходимостта от заложените по проекта допълнителни съдове и мобилни центрове за изхвърляне на специфични видове отпадъци. С още по-голяма категоричност се затвърждава и необходимостта от съпътстваща масова информационна кампания за новите възможности и ползите от разделното и регламентирано сметосъбиране като ключова предпоставка за ефективно приложение на новите услуги и управлението на отпадъците в общината. Очертават се следните основни изводи от проучването:

- Първоначална **широко заявена готовност за ползване на новите услуги (около и над 90%)** - специални съдове, мобилни станции, **но при две ключови за гражданите условия:**

- **Осигурените съдове да бъдат в близост до домовете** (между 88 и 90% в зависимост от типа отпадъци).
- Допълнителните съдове/съоръжения **да не костват повишение на таксите за смет** – 84% не биха искали такива съдове, ако това ще им струва повече, едва 14% са склонни да заплащат не повече от 10% над настоящите такси.
- Безусловна готовност да ползват новите съдове в зависимост от приложението им заявяват между 4-7% от жителите, като най-силна е мотивацията сред вече изхвърлящите целия си отпадък разделно. Това потвърждава необходимостта от силна образователна и информационна кампания сред жителите, чрез която да се запознаят и убедят в ползите от разделното и регламентирано сметосъбиране.
- Необходимостта от повече съдове, включително за строителни, но и за други видове специфични отпадъци, се потвърждава от очертаните от анкетираните най-съществени дефицити по отношение на сметосъбирането и сметоизвозването в общината. Сред тях е именно **липсата на (достатъчно) съдове за отпадъци извън битовите** – строителни, растителни, опасни и др. Същевременно, на фокус е поставен и друг съществен проблем – **нерегламентираното изхвърляне и замърсяване от страна на гражданите**. Той е резултат от поне два ключови фактора – от една страна, липса на достатъчно съдове, но от друга - много слабо развита култура на изхвърляне на отпадъци сред населението.

Зад основните предизвикателства пред общината при реализацията на проекта, но и като цяло при управлението на процеса по сметосъбиране и сметоизвозване, стоят следните нагласи и модели на поведение на местното население:

- **С малки изключения, практиките на освобождаване от специфични видове отпадъци** като строителни, растителни, текстилни, старо оборудване, опасни отпадъци **са предимно нерегламентирани**. Между 17% и 45% от жителите декларират, че генерират подобни видове отпадъци (в зависимост от типа), като най-често те биват изхвърляни или в/до контейнерите за битов отпадък, или на нерегламентирани сметища. Единствено по отношение на строителните отпадъци по-активно се предприемат действия по платено извозване (фирми или общината), като и при тях третият най-често прилаган модел е изхвърляне на извънградски сметища.
- **Разделното изхвърляне на отпадъци все още е много слабо развита практика в общината** – 91% не изхвърлят разделно, а едва 3% декларират, че изхвърлят по този начин целия си отпадък. Сред основните бариери за това са както липсата на специални съдове в близост до домовете на хората (54%), така и утвърдени социални предразсъдъци – според всеки втори жител от разделното събиране няма смисъл, тъй като „накрая целия боклук отива на едно място“, а почти всеки четвърти констатира, че никой друг не извършва подобни действия, поради което не виждат смисъл и от лична инициатива.
- **Като част от отпадъците, подлежащи на разделно събиране, остава по-слаба запознатостта с някои от приетите за опасни такива** като бои, мастила и др., стара техника, използвани батерии, битови почистващи препарати. Това означава, че **дори да**

имат желание да изхвърлят отделно, значителна част от хората не си дават сметка, че някои отпадъци са опасни. Най-младите поколения (до 30 г.) с малки изключения посочват с по-нисък интензитет почти всички отпадъци, които са опасни. Това са поколенията, които тепърва формират навици и култура на грижа за отпадъците в домакинството и които в бъдеще ще предадат своите практики на своите деца.

- На фона на широко разпространените практики на нерегламентирано и неразделно изхвърляне на отпадъци, **много ниска е запознатостта както с наличните съдове и възможности за безплатно изхвърляне някои видове отпадъци** (например строителни), **така и с провежданите до момента в общината кампании за безплатно събиране и извозване на такива** (около и над 90% не знаят или смятат, че няма такива кампании).
- **Като допълнително предизвикателство пред подобряването на процеса по управление на отпадъците в общината се очертава и слабата нагласа към гражданска активност.** 71% не биха подали сигнал, ако станат свидетели на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци, а 76% не биха свидетелствали срещу такъв човек, или биха направили това само при гарантирана анонимност (20%).

Така очертаните обществени нагласи и модели на поведение ясно показват, че дългосрочната промяна в практиките на изхвърляне на отпадъци от смесен тип към разделност е възможна при условие, че е налице промяна в начина, по който жителите възприемат тази дейност. Това важи както за личната отговорност и инициатива, така и за разбирането на усилията от страна на властите и цената, която струват те. Не на последно място – важни предпоставки за промяна на нагласите и поведението биха били наличието на добре изградена инфраструктура от подходящи съдове и добра информираност на населението за възможностите да изхвърлят целесъобразно генерираните от тях отпадъци.

На база на идентифицираните проблемни области и специфики в поведението и нагласите на местното население към сметосъбирането и изхвърлянето на отпадъци, могат да бъдат изведени следните конкретни препоръки за комуникирането и управлението на процеса по сметосъбиране в община Ветово:

- **В предвидената по проекта кампания за повишаване осведомеността и насърчаване на разделното събиране и рециклиране да бъде поставен ясен фокус върху преодоляване на предразсъдъците и дезинформираността** („всичко отива на едно място“), изтъкване на **ползите за хората в краткосрочна и дългосрочна перспектива** (по-комфортно и чисто наоколо, опазване на околната среда и превенция на негативни последици в дългосрочен план), демонстрация на **повече добри примери и практики**, които да убедят гражданите в смисъла от разделно събиране на отпадъци. Освен широката общественост, **ключова целева група са младите хора**, които тепърва изграждат култура и навици в това отношение.
- С оглед на сравнително ниската мотивация голямата част от жителите на общината да използват съдове за разделно събиране извън непосредствената близост до дома, **важно е да бъде ясно комуникирано, че локациите на мобилните станции ще бъдат ротираны, за да достигнат до повече жители, т.е. че „станциите идват при тях“.**

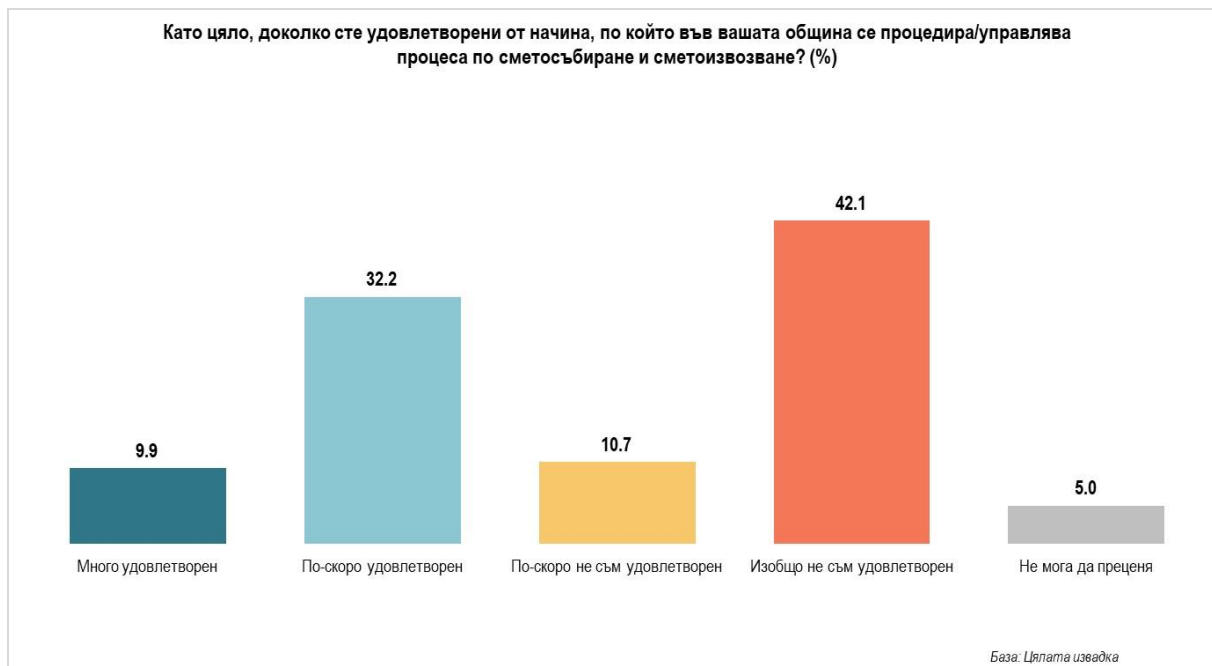
Важно е и жителите да са добре информирани през какъв период от време и къде точно могат да се възползват от тази услуга. Като допълнителна мотивация би могъл да залегне и аргументът, че мобилните станции могат да спестят на домакинствата необходимостта да транспортират отпадъците си до отдалечени сметища. Поставянето на **фокус върху безплатното извозване на строителни отпадъци** чрез допълнителните нови съдове също би подпомогнало мотивацията на жителите да ги използват.

- **Необходима е допълнителна информация за населението относно видовете специфични отпадъци, генерирани в домакинствата, както и възможностите (и условията) за тяхното изхвърляне, включително за провежданите от общината кампании.** Такава информация може да се разпространява чрез поставени информационни табели/материали на видни за жителите публични места като например табла в кметството/общината. Друг ключов канал – не само и не толкова за информация, колкото за изграждане на доверие и формиране на мнение, са представителите на местната власт. Имайки предвид и досегашната практика жителите да се информират от общинските служители/кметствата, активната им роля в комуникацията – както за новите услуги, така и като цяло за изграждане на култура на сметосъбиране, е от ключово значение.
- В общ план е **необходима активна работа по създаване на култура на гражданска активност за намаляване на нерегламентираните практики.** Важни предпоставки за това са хората да са добре информирани какви биха били ролята и приноса им при подаване на сигнали, да са ясно информирани как и към кого могат да се обърнат, да се чувстват сигурни и уверени при подаване на сигнал и да имат гаранции за предприети последващи действия.

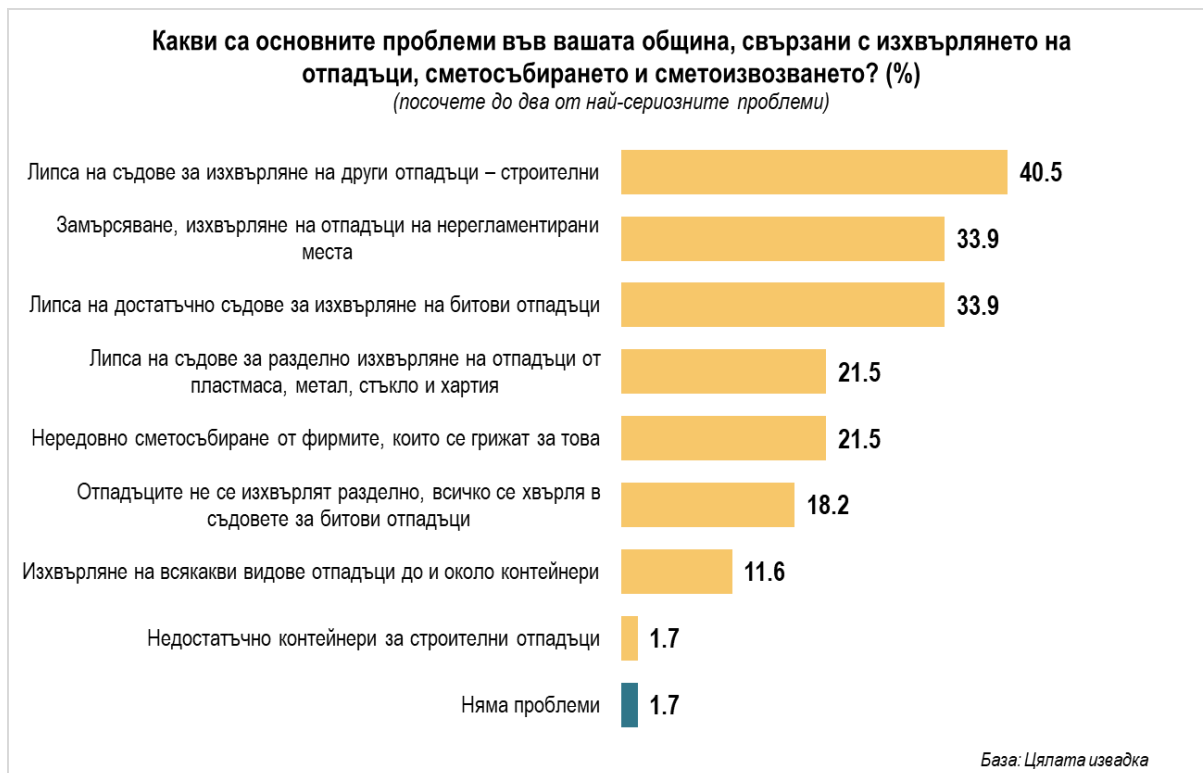
IV. Подробен анализ на резултатите

4.1. Удовлетвореност от управлението на процеса по сметосъбиране и сметоизвозване в общината

Оценките на жителите на община Ветово за управлението на процеса и сметосъбирането са поляризирани, с превес на негативните – 53% срещу 42% позитивни. Разгледани в двата полюса на скалата за оценка – много удовлетворени и изобщо неудовлетворени, негативните оценки доминират в съотношение 4:1. С малки разлики, такива са нагласите на жителите на всички населени места, попаднали в извадката, като по-висока степен на неудовлетвореност се изразява в гр. Ветово и гр. Сеново, както и от представителите на ромската етническа група.

Очертаните като **най-съществени проблеми** по отношение на сметосъбирането, сметоизвозването и изхвърлянето на отпадъци хвърлят повече светлина върху мотивите за ниска удовлетвореност. Сред първите три най-наболели проблема са липсата на (достатъчно) съдове за отпадъци извън битовите – строителни, растителни, опасни и др. (41%), но и на такива за битови отпадъци (34%), които са ангажимент на общината. Сред най-значимите проблеми е и такъв, който се отнася до отговорностите на гражданите – това, че **не изхвърлят отпадъците си на предвидените за целта места, а замърсяват** (34%). На фона тези базови проблеми, **разделното събиране на отпадъци остава на по-заден план сред приоритетите на жителите на общината**. Липсата на съдове за разделно събиране на отпадъци е сметната за важен проблем от един от петима анкетирани (22%). Значително повече жители на гр. Ветово поставят по-изразен фокус както върху този аспект, така и върху съпътстващия проблем, че не се изхвърля разделно. Това вероятно се дължи и на обстоятелството, че там са концентрирани повече точки за събиране на битови отпадъци. От една страна, те са по-видими и вече се формира чувствителност по темата за разделното сметосъбиране, но от друга – изглежда тези съдове не са достатъчни да обслужат цялото население (включително като териториално разпределение на точките). Малко над 1/5 от жителите на общината споделят като важен проблем редовността на събиране на отпадъци от фирмите, които се грижат за това (22%), като този проблем по-скоро се изразява от живеещите извън общинския център. Макар на едно от последните места, като проблем анкетираните посочват и изхвърлянето на всякакви видове отпадъци до и около контейнери (12%). Както ще стане ясно в анализа, значителна част от хората изхвърлят своите отпадъци до и около контейнери, което вероятно се счита за нормална практика, следователно не се осъзнава като съществен проблем.

4.2. Практики за разделно изхвърляне на отпадъци от пластмаса, метал, хартия и стъкло
Мнозинството от жителите на община Ветово не изхвърлят отпадъците си разделно – 91%, останалите 9% имат такава практика – в една или друга степен. От тях, под 3% заявяват, че изхвърлят разделно всички отпадъци от пластмаса, метал, хартия и стъкло, и по 3% заявяват, че изхвърлят по-голямата част или малка част от тях в предвидените за това контейнери.

Основните мотиви мнозинството от жителите да не изхвърлят разделно отпадъците си се отнасят както до обективни причини за това – липса на специални съдове в близост до дома им (54%) или изобщо в населеното място (36%), така и в също толкова голяма степен до субективни такива – широко застъпеното убеждение, че няма смисъл от разделното събиране на отпадъци, тъй като „накрая целия боклук отива на едно място“ (55%), както и констатацията, че нямат удобно място къщи за разделно събиране. Почти всеки четвърти жител изразява ниска мотивация за подобна практика поради наблюдението, че никой друг не събира разделно отпадъците си, следователно не вижда смисъл в личен план да извършва подобни действия. Трябва да се отбележи, че тези нагласи са широко застъпени дори сред младите и в активна възраст поколения, чиито навици и нагласи, ако не бъдат променени, много вероятно да бъдат възпроизведени и от бъдещите поколения. Така очертаните от жителите причини за неизхвърляне на отпадъци разделно открояват два взаимосвързани извода за бъдещото развитие на културата и практиките на разделно събиране на отпадъци: фундаментално важно би било на първо място да се създаде култура на разделно изхвърляне на битови отпадъци, като от една страна гражданите бъдат убедени в смисъла на тази практика, от друга – видят достатъчно позитивни примери за положителното влияние на разделното сметосъбиране. Като съпътстващ елемент е необходима и достатъчно удобна за жителите инфраструктура, която да ги улесни при създаването на редовни навици за разделно изхвърляне на отпадъци.

На обратния полюс – изхвърлящите повечето или част от отпадъците си разделно, макар много тясна група, показват ясно изразена мотивация. Тя обаче е различна в зависимост от интензитета на тази практика. Докато хората, които изхвърлят повечето си отпадъци разделно го правят главно с убеждението, че така опазват околната среда по-чиста, то изхвърлящите само част от отпадъците си се мотивират най-вече от подкрепата за благотворителни каузи (много е

вероятно да става въпрос за популярната кампания за събиране на капачки от пластмасови бутилки „Капачки за бъдеще“ или за други подобни каузи).

4.3. Информираност и практики за изхвърляне на други видове отпадъци, различни от битовите

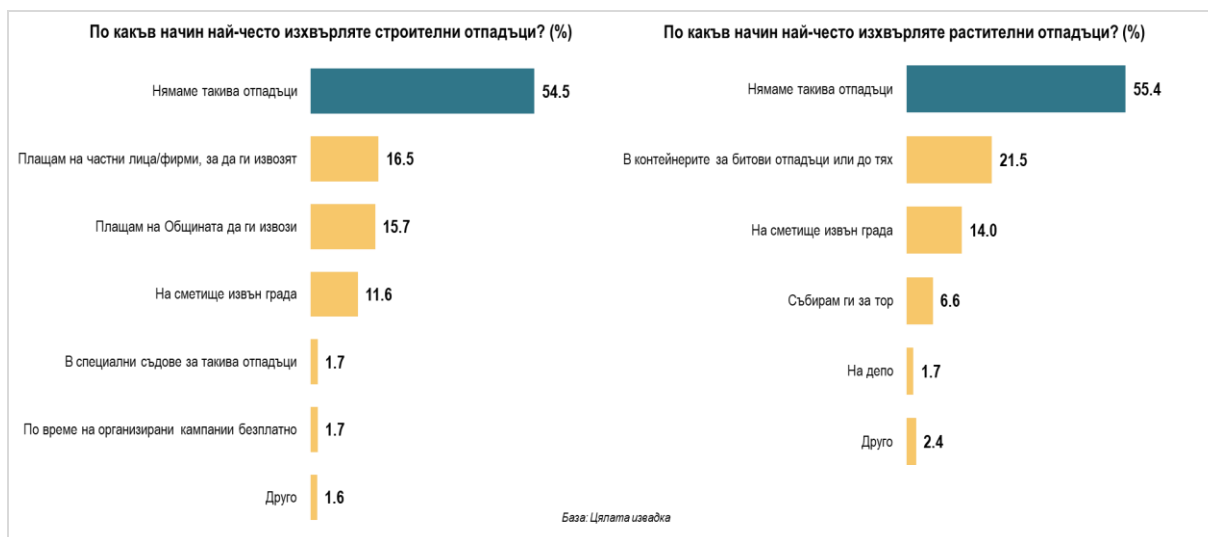
Най-разпознатите като опасни отпадъци са лекарствата с изтекъл срок на годност (на практика посочвани от всички – 98%), живачните термометри (87%), както и, макар със значителна разлика от почти 20 процентни пункта – стари осветителни крушки/луминесцентни лампи (69%). Значително по-малка част от гражданите посочват като опасни бои, мастила, лепила, лакове (40%), стара техника (29%), използвани батерии (22%). Едни от най-конвертируемите отпадъци – почистващи препарати в бита, остават най-слабо разпознатият като опасен вид отпадък (13%). Този вид отпадък, наред с използваните батерии, се разпознават още по-слабо като опасни от представителите на ромската и българската етнически групи (в рамките на между 4-7%). Прави също впечатление, че най-младите поколения (до 30 г.) с малки изключения посочват с по-нисък интензитет почти всички отпадъци, които са опасни. Това е индикация за още по-належаща необходимост от информираност сред най-младите поколения, които тепърва формират навици, а в бъдеще ще възпитават и своите деца да изхвърлят отпадъците си по начина, по който и те самите са научени. Важно би било бъдеща информационна кампания за разделното събиране, рециклирането, вкл. видовете отпадъци, да обърне специално внимание на младите хора.

Над половината от анкетираните в община Ветово декларират, че нямат отпадъци, различни от битовите. Най-малък е делът на изхвърлящите старо оборудване (83% нямат такъв вид отпадък) и опасни отпадъци (78% нямат такива). Съответно 66% заявяват, че нямат отпадъци като стари мебели, по 55% - строителни и растителни отпадъци, 51% - стари дрехи и текстил. Същевременно, генериращите един или друг вид отпадък варират между 17% и 45% в зависимост какъв тип е. **Практиките на освобождаване от такива отпадъци варират в зависимост от вида им, като, с малки изключения, най-рядко се използват специално предназначени за това места/регламентирани начини на изхвърляне.** Единственият вид отпадък, за който се декларира, че най-често се изхвърля регламентирано, е строителният. Съответно 17% и 16% заявяват, че плащат за извозване на фирми или на общината. Същевременно, немалка част от хората заявяват, че изхвърлят тези отпадъци на сметища извън града/селото (12%). Минимален дял от хората се възползват от специални съдове за такива отпадъци или от кампанийното им събиране (по 2%). Това от една страна вероятно се дължи на недостига на такива съдове по населените места, от друга – на липса на достатъчна информираност как, къде и кога може да се изхвърлят остатъчни строителни материали. Какви са практиките по отношение на другите видове отпадъци:

- растителни: 55% заявяват, че нямат такъв отпадък, останалите 45% се възползват предимно от начини, които не са регламентирани: най-често биват оставяни до контейнерите за битов отпадък (22%), или хвърляни на сметища извън населеното място (14%). По-рядко се оставят за тор (7%), докато останалите възможности като предаване на депа, платено извозване, изхвърляне в специални съдове, горене, почти не се използват (1-2%).

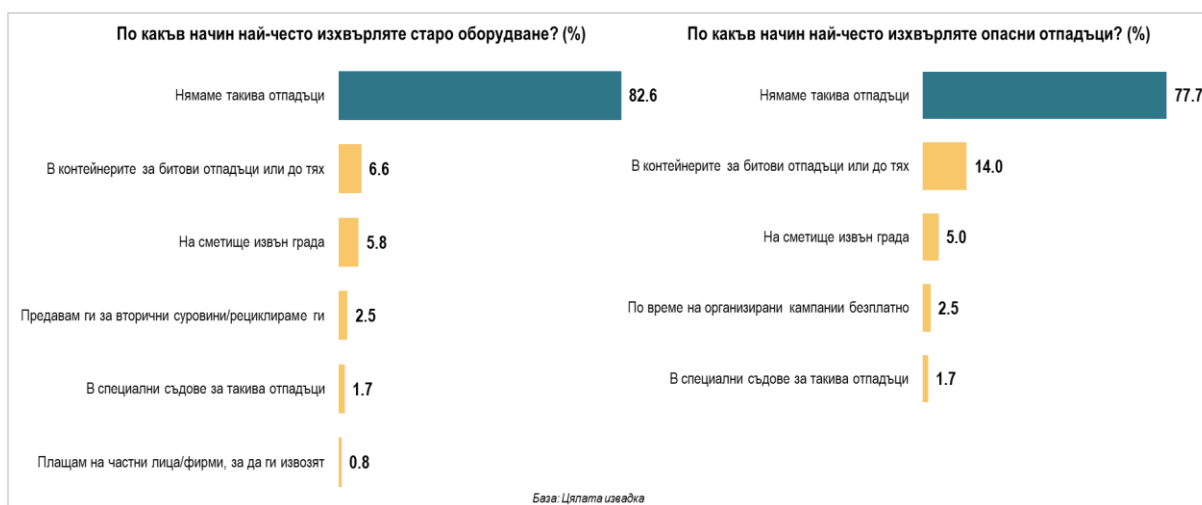
- стари дрехи и текстил: 51% не притежават такива, докато останалите 49% най-често ги подаряват (27%). Същевременно сред най-разпространените практики отново са да се изхвърлят в контейнерите за битов отпадък (12%) или на извънградски сметища (7%). Специални съдове за подобен отпадък са почти непознати за жителите на общината (под 2%).

- стари мебели: хората, които се случва да изхвърлят такива отпадъци (37%), най-често ги горят (17%) или изхвърлят на извънградски сметища (8%). Представителите на турския етнос упражняват тези практики по-интензивно. В минимални случаи тези мебели отново се изхвърлят в контейнерите за битов отпадък (3%) или биват подарявани (3%).

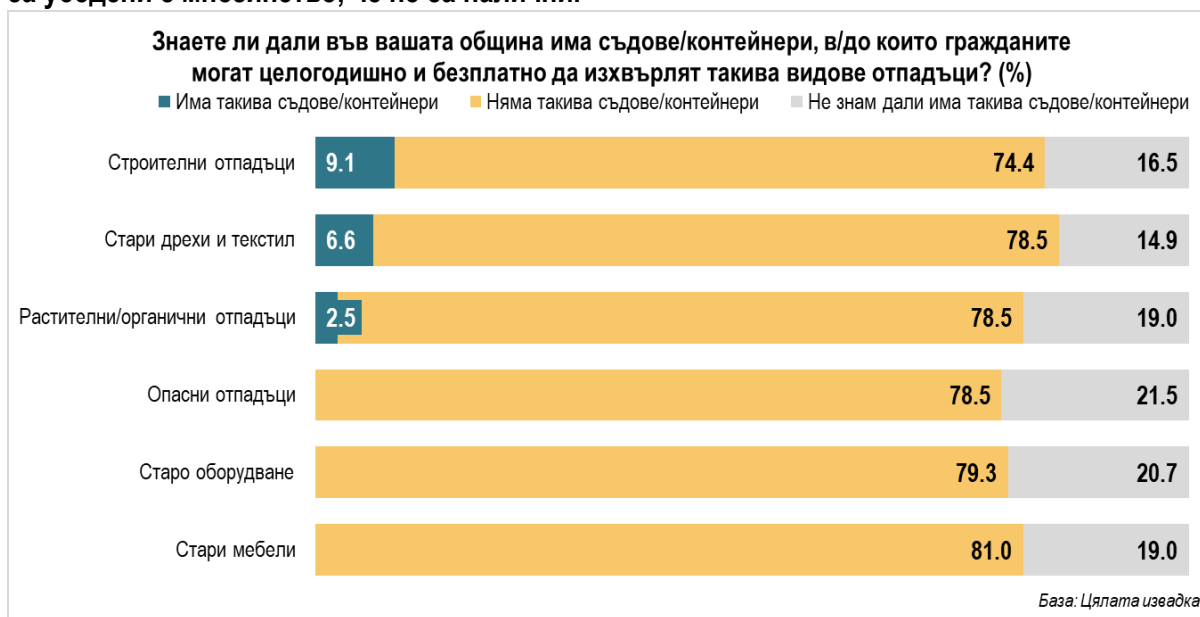

- старо оборудване: отново, в случаите, в които е налично такова (83% нямат, 17% - имат), предимно се изхвърля в контейнерите заедно с битовите отпадъци (7%) или на сметища извън населеното място (6%). Други практики са силно ограничени, като например – предаване на вторични суровини/рециклиране (3%).
- опасни отпадъци: 78% декларират, че нямат такива, при останалите 22% практиката е сходна като при старото оборудване: на първо място се изхвърля в контейнерите за битови отпадъци (14%), на второ – на извънградски сметища (5%). Едва 3% декларират, че се възползват от организирани безплатни кампании, а 2% - че използват специални съдове.

Респективно, много малка част от респондентите дават утвърдителен отговор, че в общината са налични някакви видове специализирани съдове, в които да може целогодишно и безплатно да се изхвърлят съответните отпадъци. Мнозинството заявяват, че – в най-честия случай, такива или няма (74-81%) или не са запознати дали има (между 15% и 22% за различните типове). Единствените видове отпадък, за които се посочва, че са налични съдове, са: строителни отпадъци: 9%, текстил – 7%, растителен отпадък – 3%. Прави впечатление, че дори анкетираните в населените места, в които има такъв/такива съдове, са убедени с мнозинство, че не са налични.

Сходни са резултатите и по отношение на запознатостта на гражданите с въпроса дали в общината се провеждат кампании, в рамките на които може безплатно да се изхвърлят такива отпадъци. В случая обаче делът на незапознатите спрямо смятащите, че знаят, че няма, е значително по-висок, в съотношение 2:1. Така, изобщо незапознатите с кампании за събирането на различни видове отпадъци варират в рамките на 62-69%, докато убедените, че такива не се провеждат са в рамките на 31-35%. Едва по 3% заявяват, че са чували/знаят, че са провеждани кампании за събиране на строителни отпадъци и стари дрехи и текстил.

В 80% от случаите жителите на общината твърдят, че не им се е случвало да изхвърлят подобни видове отпадъци на нерегламентирани сметища, **12% заявяват открито, че се е случвало да изхвърлят на такива места**. В по-голяма степен за такава практика признават хората от турския етнос, живущите в Глоджево, на средна възраст (51-60 г.), с по-ниско образование, но и с около средни доходи (500-1000 лв. на член от домакинството). Делът на посочилите, че изхвърлят отпадъците си нерегламентирано, е с недостатъчна статистическа база, за да се гарантира с точност измерението на мотивациите зад подобна практика, но могат да бъдат очертани основните аргументи, с които гражданите обосновават действията си. **Най-често изразяваната мотивация за подобна практика е, че това е най-лесният и удобен начин**. В по-редки случаи се изтъкват **финансови причини – невъзможност да се плати за извозването на отпадъците до депо, но и липса на информация къде трябва да се изхвърля и слаб/липса на контрол от страна на властите**. Тези резултати допълнително потвърждават необходимостта от осигуряване на повече достъпни съдове за отпадъци, различни от битовите, но и на по-добра информираност как и къде могат да се използват, както и по-засилен контрол от страна на местните власти.

4.4. Гражданска активност: нагласи и реакции в случаи на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци

Готовността за реакция в случай, че някой стане свидетел на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци е сравнително ниска – 71% не биха подали сигнал при такава ситуация. Малко над $\frac{1}{4}$ (28%) все пак биха сигнализирали в общината. Логично, почти всички споделили, че самите те са изхвърляли отпадъци на нерегламентирани сметища, не биха проявили подобна активност. Същевременно и мнозинството от хората (67%), които не са изхвърляли, също не биха подали сигнал. По-съществени разлики в готовността за гражданска активност се наблюдават сред различните социално-демографски групи. Групите с по-ниско образование и материален статус, както и най-възрастните поколения, демонстрират значително по-ниска готовност за подобни действия. Жените също са по-малко склонни да сигнализират, за разлика от мъжете (25%-31%). Отново по-висок дял спрямо мъжете заявяват, че биха свидетелствали, само ако анонимността им бъде запазена (24%:17%). В общ план обаче и по този въпрос доминира нагласата, че хората не биха свидетелствали срещу изхвърлящ нерегламентирано отпадъци, дори това да е единственият начин такъв човек да бъде глобен (76%), докато 21% биха се съгласили, само при условие, че бъде запазена анонимността им. Най-малко склонни да свидетелстват срещу човек – независимо при какви условия, са най-възрастните поколения (над 61 г.), хората с основно образование, от ромски произход, с най-ниски доходи.

4.5. Нагласи за ползване на новите услуги, предвидени по проекта

Нагласите за ползване на допълнителни, осигурени от общината съдове за отпадъци от строителна дейност, опасни отпадъци и стара техника, хартия, пластмаса, метал и стъкло са декларирано високи, но при едно ключово за гражданите условие: единствено, ако са разположени в близост до дома им. Между 88% и 93% изявяват готовност за ползване на тези съдове при това условие. Под 10% от жителите на общината биха ползвали тези съдове при всички обстоятелства, като съответно по 7% изразяват тази готовност по отношение на ползването на контейнери за строителни отпадъци, опасни отпадъци и стара техника, и още по-малко – 4% - за употребата на контейнери за разделно събиране на хартия, метал, пластмаса и стъкло. Минимален дял (под 2%) заявяват, че вече използват съдове за строителни отпадъци и опасни отпадъци и стара техника.

Ако Общината осигури (допълнителни) съдове за изхвърляне на следните видове отпадъци, бихте ли ги използвали? (%)

	Да, независимо къде се намират в общината	Да, стига да са в близост до дома ми	Вече ги използвам	Не, ще продължа да изхвърлям тези отпадъци, както и досега
Съдове/контейнери за строителни отпадъци	6.6	88.4	1.7	3.3
Съдове за опасни отпадъци и стара техника	7.4	90.1	0.8	1.7
Съдове за разделно събиране на хартия, пластмаса, стъкло, метал	4.1	93.4		2.5

Фактор, който допълнително би възпрепятствал активното ползване на подобни съдове, и до известна степен крие риск от обществено недоволство в случай на реализация, е увеличението на такса смет. Мнозинството от 84% от жителите на общината не биха желали да

се осигурят такива допълнителни съдове, ако те са обвързани с таксите, които плащат. Само 14% биха били склонни да заплащат с до 10% по-високи такси.

От така очерталите се обществени нагласи може да се допусне хипотезата, че дългосрочната промяна в практиките на изхвърляне на отпадъци от смесен тип към разделност означава и дългосрочна промяна в начина, по който се възприема тази дейност от жителите – както по отношение на личната отговорност и инициатива, така и като разбиране на усилията от страна на властите и цената, която струва това. Не на последно място – важна предпоставка за промяна на нагласите и поведението би била наличието на добре изградена инфраструктура от подходящи съдове, която на този етап все още не е достатъчно развита. В допълнение, дори там, където са осигурени съдове за събиране на един или друг вид отпадък, запознатостта все още е много ниска, респективно и ползваемостта им по предназначение остава на критично ниски нива, което е знак за необходимост от по-активна комуникация от общината към жителите.

4.6. Предпочитани и ползвани информационни канали във връзка с реда и възможностите за сметосъбиране и сметоизвозване

Три са основните информационни източници за жителите на общината, когато става въпрос за информиране относно реда, възможностите и начините на изхвърляне на различни видове отпадъци. Със значително предимство пред останалите два канала, гражданите най-често се запознават с темата чрез общината – 2/3 от анкетираните заявяват, че се информират от общинските служители, вероятно и от съобщения в самата община/кметство на населеното място. Неформалното общуване с приятели и роднини е вторият най-използван информационен канал, макар в значително по-ограничена степен (27%). Печатните материали, раздавани в населеното място, са третият относително по-често посочван информационен източник за жителите на община Ветово (13%). Останалите информационни канали като фейсбук или уеб страница на общината, информация върху самите съдове за отпадъци, графици за

сметосъбиране, са силно ограничени. Всеки десети анкетиран заявява, че не се интересува от този въпрос (вероятно други членове на домакинството имат грижата да заплащат такси или събират информация).

Запитани как би било най-удобно за гражданите да получават информация във връзка с реда и възможностите за изхвърляне на различни видове отпадъци и сметосъбирането, гражданите очертават предпочитания, съществено различаващи се от практиката до момента. В най-голяма степен се изразява желание такава информация да присъства директно върху съдовете за изхвърляне на отпадъци (74%). На второ място, но на значителна дистанция – 46%, подходящо/удобно за гражданите би било да виждат стикери/табели, разположени на различни места в населеното място, а на трето (32%) – да получават печатни материали (брошури, листовки). Едва след тези три възможности анкетираните посочват, че биха искали да бъдат информирани устно от служителите на общината/кметството (19%).

По какъв начин ще ви бъде най-полезно и удобно да получавате информация във връзка с реда и възможностите за изхвърляне на различни видове отпадъци и сметосъбиране? (%)
(възможен е повече от един отговор)

База: Цялата извадка

Този документ е създаден в рамките на проект BGENVIRONMENT-3.002-0005-C02 „Мерки за подобряване управлението на отпадъците в общините Русе, Тутракан, Сливо поле и Ветово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Програма „Опазване на околната среда и климатични промени“, чрез ФМ на ЕИП 2014-2020 г. Цялата отговорност за съдържанието на публикацията се носи от Община Русе и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор и/или Офиса на Финансовия механизъм“.

www.eegrants.bg